

Fakulteten för samhälls- och livsvetenskaper

Studieplan för utbildning på forskarnivå i omvårdnad

(Doctoral studies in Nursing)

Studieplanen är fastställd av fakultetsnämnden vid Fakulteten för samhälls- och livsvetenskaper 2007-06-14 (Dnr FAK3 2007/218) att gälla från och med 2007-07-01. Reviderad 2011-10-24 (DEK3 74/2011), gäller från beslutsdatum.

Beslut om inrättande

Studieplanen är fastställd av fakultetsnämnden vid Fakulteten för samhälls- och livsvetenskaper 2007-06-14 att gälla från och med 2007-07-01.

Reviderad 2011-10-24 (DEK3 74/2011), att gälla från och med beslutsdatum. Revideringen gäller anpassning till ändring i Högskoleförordningen 2011-01-01.

Allmänna bestämmelser för utbildning på forskarnivå finns i Högskolelagen och Högskoleförordningen. Utbildning på forskarnivå vid Karlstads universitet ges i den omfattning som tillgängliga resurser medger.

1. Allmänt

Omvårdnad blev forskarutbildningsämne vid Karlstads universitet år 2000.

Forskningsområdet, som har en patientnära och klinisk förankring, syftar till att utveckla teorier, metoder och tillämpningar inom ämnet. God omvårdnad och forskning inom området förutsätter relevanta kunskaper från olika områden; inom natur-, samhälls- och beteendevetenskap samt humaniora.

Omvårdnad som vetenskaplig disciplin studerar frågor om hur hälsa och livskvalitet kan befrämjas och hur ohälsa kan förebyggas. Centrala forskningsfrågor inom omvårdnad fokuserar även relationen mellan patient/närstående och vårdare samt omvårdnadens organisation och ledarskap.

Forskargruppen vid ämnet omvårdnad arbetar utifrån forskningsprogrammet "Hållbar hälsa och vårdkvalitet". Aktuella områden inom forskningsprogrammet är "Hälsa och livskvalitet", "Vårdkvalitet och säkerhet" samt "Vårdmiljö och resurser". Forskningsprogrammet inriktas på studier av: hur olika grupper upplever hälsa och livskvalitet, vårdkvalitet och säkerhet; ledarskapets och organisationens betydelse för vård, omvårdnad och en evidensbaserad vårdmiljö; metoder/interventioner som kan förbättra och utveckla vård och omvårdnad.

Diskussioner förs kontinuerligt med andra lärosäten i Sverige om frågor som berör forskarutbildning och forskning och ämnet samarbetar med andra lärosäten inom och utom landet.

I enlighet med Karlstads universitets policy för jämställdhet skall genusperspektivet beaktas i utbildningen på forskarnivå. Doktoranden skall även få insikter om mångvetenskapliga arbetssätt och erfarenheter av möten över traditionella ämnesgränser.

2. Utbildningens mål

2.1 Allmänna mål

Allmänna mål för utbildning på forskarnivå beträffande kunskap och förståelse, färdighet och förmåga, samt värderingsförmåga och förhållningssätt, anges i Examensordningen (Högskoleförordningen, bilaga 2, SFS 2006:1053):

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen skall doktoranden

- *visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.*

För doktorexamen skall doktoranden

- *visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och*
- *visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.*

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen skall doktoranden

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forskning och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen skall doktoranden

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Vetenskaplig uppsats/ Vetenskaplig avhandling(doktorsavhandling)

För licentiatexamen skall doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 60 högskolepoäng godkänd.

För doktorsexamen skall doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänd.

(Högskoleförordningen, examensordningen)

2.2 Ämnesspecifika mål

Ämnesspecifika mål för utbildning på forskarnivå i ämnet Omvårdnad vid Karlstads universitet utgörs av följande.

Forskarutbildningen i omvårdnad skall särskilt förbereda doktoranden för såväl fortsatt vetenskapligt arbete nationellt/internationellt som för yrken som kräver omfattande kunskaper och färdigheter samt vetenskaplig skolning inom ämnesområdet omvårdnad. Det kan t.ex. gälla tjänster inom

högskola/universitet samt utvecklings-/utredningsarbete inom landstings/ kommuners/privata vårdgivares hälso- och sjukvård/vård.

3. Behörighet

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att den sökande har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som högskolan kan ha föreskrivit, och bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen (Högskoleförordningen, 7 kap, § 35).

3.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har den som har avlagt en examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller som på annat sätt inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Högskolan får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet om det finns särskilda skäl. (Högskoleförordningen, 7 kap, § 39).

3.2 Särskild behörighet

Särskild behörighet att antas till forskarutbildningen i omvårdnad har den som avlagt examen i omvårdnad på avancerad nivå och fullgjort kursfordringar i ämnet/huvudområdet omvårdnad om minst 120 högskolepoäng, varav minst 30 högskolepoäng på avancerad nivå där det ingår ett självständigt arbete (examensarbete) omfattande minst 15 högskolepoäng. Särskild behörighet har också den som i annan ordning inom eller utom landet har förvärvat motsvarande kunskaper.

3.3 Övergångsbestämmelser

Den som före den 1 juli 2007 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till forskarutbildning skall även därefter anses ha grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå, dock längst till utgången av juni 2015." (SFS 2006:1053)

4. Antagning

Ansökan om antagning till utbildning på forskarnivå sker i den ordning som fastställts av universitetsstyrelsen vid Karlstads universitet.

5. Urval

Urval bland behöriga sökande till utbildningen på forskarnivå görs med hänsyn till den bedömda förmågan att framgångsrikt bedriva sådan utbildning. Urvalet baseras bl.a. på den sökandes forskningsinriktning och dess relevans för ämnets forskningsprogram samt tillgänglig handledarkapacitet och sökandes avsikt att närvara och delta i ämnets forskningsmiljö.

6. Utbildningens innehåll och uppläggning

Utbildningen på forskarnivå kan genomföras med sikte på doktorsexamen respektive licentiatexamen. Doktorsexamen innebär en utbildningstid på fyra år, motsvarande 240 högskolepoäng (hp), och licentiatexamen innebär en utbildningstid på två år, motsvarande 120 hp.

Utbildningen innehåller dels en kursdel och dels ett självständigt arbete (vetenskaplig avhandling respektive uppsats). För doktorsexamen omfattar kursdelen 60 hp och för licentiatexamen omfattar kursdelen 30 hp.

6.1 Kurser

Universitetsgemensamma kurser skall ingå i den omfattning som lokala föreskrifter om utbildning på forskarnivå anger.

Universitetsgemensamma obligatoriska kurser

För licentiatexamen

- Vetenskapernas filosofi och historia, 7,5 hp.

För doktorsexamen

- Vetenskapernas filosofi och historia, 7,5 hp

- Att kommunicera vetenskap 4,5 hp.

Ämnesspecifika kurser

Doktoranden skall genomgå obligatoriska kurskurser i form av ”Kvalitativ metod, 7,5 hp” och ”Kvantitativ metod, 7,5 hp” samt specialkurser. Valet av forskarutbildningskurser utgår från doktorandens forskningsinriktning. Kurser väljs i samråd med handledare och förläggs huvudsakligen inom ämnet omvårdnad men även närliggande discipliner, forskarskolor vid Karlstads universitet eller vid andra högskolor inom eller utom landet.

6.2 Doktorsavhandling och licentiatuppsats

Doktoranden skall utarbeta en vetenskaplig avhandling för doktorsexamen respektive en vetenskaplig uppsats för licentiatexamen. Avhandling och licentiatuppsats kan antingen vara ett vetenskapligt sammanhängande verk d.v.s. en monografi eller en sammanläggningsavhandling. Det senaste alternativet förordas av ämnet. Uppsatsen skall försvaras vid ett licentiatseminarium. Avhandlingen skall försvaras vid en offentlig disputation. För mer information se gällande policydokument ”Regler för doktorsavhandling och disputation” och ”Regler för licentiatuppsats”.

Ämnet för avhandlingen väljs i samråd med handledare och examinator.

Avhandlingen/uppsatsen kan skrivas på svenska, danska, norska eller engelska. Vetenskapliga delarbeten till en sammanläggningsavhandling skall skrivas på engelska.

6.3Handledning

Den som antagits till utbildning på forskarnivå har rätt till handledning enligt gällande antagningsordning för forskarutbildning vid Karlstads universitet.

6.4 Individuell studieplan

Vid studiernas början skall doktoranden i samråd med sina handledare upprätta en individuell studieplan inom sex månader. Studieplanen skall innehålla en tidsmässigt realistisk planering för utbildningen på forskarnivå samt för handledning. Planen skall också innehålla en introduktion till forskningsområdet, problemformulering, forskningsarbetets syfte, metodiska och teoretiska utgångspunkter samt aktuella forskningsetiska överväganden.

Den individuella studieplanen skall kontinuerligt (minst en gång per år) följas upp med kommentarer och eventuella korrigeringar i skriftlig form.

6.5 Examination

Examination av kurser sker enligt gällande kursplaner. Vetenskaplig avhandling, respektive licentiatuppsats examineras enligt högskoleförordningen (Kap. 6, §§ 33-34), samt gällande policydokument vid Karlstads universitet.